

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' חקת ז' תמוז תשפ"א

החברותא בטאען פנימי לחברים גליון מס' 659

פנינים יקרים

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה וכו' (יט, א) במד"ר הסמיכו הפסוק אמרת ה' אמרות טהורות, השייכות לפסוקים אלו שכך היא דרכה של תורה שבמקום שמדובר על עסקי טהרות הכתוב מזכיר פעמיים את האמירה כדי להיות זהירים בטהרה.

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט, ב) פרש"י לפי שהשמן ואומות העולם מוניין את ישראל לומר מה המצוה ומה טעם יש בה לפיכך כתב חקה גזרה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה ע"כ. הכוונה בכפלות האמירה לאמר למוניין את ישראל להקניטם מה המצוה הזאת נצטוינו לקבל הכל באהבה ובתמימות ורק כך הקטרוג של השמן ואומות העולם יעלם מן העולם ובכח תקון חטא העגל ע"י פרה אדומה להיות באמונה פשוטה שלא להרהר כלל.

זאת חקת התורה (יט, ב) וזה לשון בעל הטורים סמך חקת התורה לנאמר בהרימכם את חלבו ממנו רמז לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן ע"כ וצ"ב היכן נרמז בפסוק הנ"ל ענין המן ונראה שיש בפסוק רמז נפלא דכאשר נרים ונוציא את מנין חלבו (מו) ממנין ממנו (קלו) ישאר מן. והרמז בזה שבהרימכם אל חקת התורה נהיה מאוכלי מן הנהנין מזוי השכינה.

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט, ב) בספר לב אריה מובא שמשה רבינו התעכב בהר סיני ארבעים יום מפני ששכח תלמודו ומלאך מיכאל נתן לו עצה על הזכרון שישנן מאה ואחד פעם בדרשת חז"ל (הגניגה ט) ע"כ זהו הרמז במש"כ "צוה" שמספרו מאה ואחד. כאמור תורה "צוה" לנו משה מורשה וכן ענין בחוקת התורה אשר צוה ה'.

אדם כי ימות באהל (יט, יד) דרשת הגמרא (יבמות סא) אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם, ההגדרה אדם מלמדנו שאינה יכולה להאמר בלשון רבים ובוה עם ישראל מסמל את האחדות שבנו וזהו אתם קרויים אדם בכח האחדות ואין אומות העולם מאוחדים.

ולקח אוזב ומבבל במים (יט, יח) תיבות ולקח אוזב טעמו בקדמא ואזלא יבואר על פי מה שאמרו חז"ל שהאזוב מסוגל להכנעה וענוה שכן האזוב צמח נמוך קומה ומדרכי הענוה הוא שהאדם יחשוב מאין באת ולאן אתה הולך. וזהו הרמז קדמא מאין באת ואזלא לאן אתה הולך.

לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון (כ, ה) זית ותמר לא הזכירו כי הזית והתמרים היה להם במן שהרי נאמר בו שמעמו כלשד השמן וטעמו כצפיחית בדבש וכיון שכן לא הזכירו בתלונות בני ישראל. (משך חכמה)

ויך את הסלע במטרו פעמים ויצאו מים (כ, יא) ידוע הפתגם המובא בגמ' (מגילה יח) מילה בסלע משתוקא בתרין נראה להסביר בדרך צחות ע"פ הכתוב על אלדד ומידד המתנבאים במחנה (יא, כז) משה מת יהושע מכנים מדבריהם מובן שאילו היה משה מדבר אל הסלע היה מכנים את העם ואז היו משתקים את אלדד ומידד ולא מתנבאים משה מת יהושע מכנים וזהו משתוקא בתרין.

יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ (כ, יב) חטאו של משה שנטה לצד הרגזנות באמרו שמעו נא המורים דקדק עליו השי"ת שיהיה אדם כמוהו כועס לפני עדת בני ישראל במקום שאין ראוי בו הכעס.

ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל (כ, כט) וכן אצל משה נאמר ויבכו בני ישראל את משה שלושים יום (דברים לד, ה) ותימה הלא אמרו (במו"ק כז) שלשה ימים לבכי אולם מצינו במדרש ילקוט ראובני שמשה רבינו היה שקול כנגד עשרה בני אדם על כן בכו פי עשר ומכיון שמשה ואהרן שקולים הרי שגם אהרן שקול כעשרה בני אדם לכן גם על אהרן יש לבכות שלושים יום.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש ז"ע"א אצל"י חג השבועות קט"ז ה'תקכ"א

לעבוד להגיע לצמצום אחר צמצום ולביטול הגמור, עד שיחיה באור של ששת ימי בראשית שהיה בלי בחירה. כי בששת ימי בראשית נברא האדם אחרון לכל הברואים - אחרי הבהמות והחיות וכל המציאות שהרבש"ע ברא בששת ימי בראשית - בשביל שלא תזוח דעתו עליו, שאם יתגאה אומרים לו יתוש קדמך. וזוהי התכלית של האדם - שיגיע לביטול, שזה בחינת ששת ימי בראשית.

כשאדם מגיע לעבודה זו הולך לו מאד קשה, כי אם היה הולך לו בקלות אז היה "שמנת עבית כשית" - "וישמן ישורון ויבעט". לכן הולך לו בקושי בעבודה כדי שע"י היסורים יגיע אל התכלית, צמצום אחר צמצום, עד שיגיע לתכלית הבריאה, לשלימות הביטול בחינת ששת ימי בראשית, ויגיע לבחינת ששת ימי בראשית שלא היה בחירה, וישיג את האור של ששת ימי בראשית. כי יתרון האור - מהחושך, האור של ששת ימי בראשית הוא מהכאב - "טוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך". זה הוא התכלית שלמענה ברא הקב"ה את העולם, שכל אדם יעבוד ויאבק עם עצמו עד שיגיע לביטול הבחירה, ואז ישיג ממנו עצמו את האור ואת בחינת ששת ימי בראשית, שזה האור האלקי הגנוז ומצומצם בו עצמו, בבחינת "מה אני בורא עולמות אף אתם" (מדרש שו"ט תהלים קטז).

זהו העבודה של כל אחד ואחד, לעבוד ולהשיג ש"אין מתום בבשרי - מפני זעמד". שכל כאב שהאדם כואב בעולם - שע"ז ביקש דוד המלך "רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" - יש לו מקור ושורש, היסורים הללו הם 'זעמד', ונשלחו אליו כדי שישגי את הביטול מגופו ומעצמו, והביטול יביא אותו להתקשרות לבורא העולמים. כי אי אפשר למצוא את בורא העולמים אלא באמצעות הביטול של עצמו. אם אין ביטול של עצמו לא יכיר את 'זעמד', ולא יוכל להגיע להתקשרות.

זה הענין שהרבש"ע ברא את האור והחושך בערבוביא. ולכאורה איך שני מלכים משתמשים בכתר אחד? רק כשאדם עובד על עצמו בתוך החושך שלו אז יגיע ליתרון האור מן החושך. כי מזה שבשיא החושך הוא חי, ויש לו קיום, מזה גופא - אחזה אלוקה. נמצא שהחושך עצמו הוא האור. האור הוא כשמגיע ל"טוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך".

ה

כאשר אנו רוצים להגיע אל התכלית האמיתית אנו צריכים לשמוע בכל היסורים הבאים עלינו את 'זעמד', ולא להסתובב שבורים ופצועים. כי כשאדם מקבל את המכה, הרי המכה מגיעה בשביל שיגיע ממנה לתכלית. והתכלית היא שכמו שבאלפים שנה שקודם הבריאה היה תורה מבלי שתהיה בחירה, כך האדם צריך

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

ו

אמר "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת לא תאכל".

בשביל זה הרבש"ע ברא את התורה אלפיים שנה לפני שברא את כל הבריאה, ולכן הוא ברא את האדם אחרון, בכדי שישגי לעתיד את האור של ששת ימי בראשית ע"י שיכנס להשגה של 'זעמד', שכל כאב יביא אותו לדביקות - מבשרי אחזה אלוקה.

ולכן אנו נמצאים עד עכשיו בגלות הארוכה הזו, ומי יודע כמה זמן עוד נהיה בה, אם לא נתאגד להכיר שהכאב שיש לכל אחד הוא 'זעמד', עד שנשיג שהאור של ששת ימי בראשית נמצא בנו עצמנו. כי כמו שהרבש"ע צמצם את עצמו צמצום אחר צמצום, עד לתכלית הצמצום מה שבן אנוש כבר יכול להשיג - שזה האור של ששת ימי בראשית, (כי האור של ששת ימי בראשית הוא אור האלוקות ואינו דבר בפני עצמו), כך לעומת זה הוא רוצה מאיתנו את אותה עבודה, שנצמצם את עצמנו צמצום אחר צמצום עד שנמצא את האור הזה בנו עצמנו.

וכאשר נזכה להגיע לתכלית הצמצום יהיה ביטול הבחירה, ואז נוכל להשיג את האור - הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, ולא נצטרך לאכול נהמא דכיסופא. לא נאלץ לחכות שהצדיק יתן לנו קצת מהאור של ששת ימי בראשית. או לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה כשנזדקק לחסדים של הצדיק אמת שיזכה אותנו בקצת אור, על זה נאמר "כל אחד נכוה מחופתו של חברו".

המשך יבוא אי"ה

ומכיון שזו היא התכלית שעבורה ברא הרבש"ע את העולם, לכן אנו הולכים בכאלו גלויות ארוכות, סובלים ממחלות נוראות, וכל חיינו חיי פחדים, בגלל שאיננו חיים במצב של ששת ימי בראשית לפני הבחירה. כל אחד חי במחשבות שלו מה"רבות מחשבות", זה חי בקנאה שלו, זה ברציחה, זה בניאוף, זה חי בכעס וזה בלשה"ר. כל אחד קרוע עם עצמו, בגלל שכל אחד הולך בדרך של הישות שלו, ומכל החיים שלו אין "לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה ליחד שם י-ה ב-ה" - לשמוע מכל המתרחש עמו את האדנות של קוב"ה.

לכן אנו נמצאים בכזו גלות ארוכה, וכל אחד מלא מכאובים, ואין אף אחד שרוצה לשמוע עצה. כי רק אחר שאדם כבר בשיא היסורים ואינו מוצא אף אחד שיכול להקל עליו הוא בא לשמוע אולי הרעיונות הללו יעזרו לו ויצילו אותו. אולם הדרך להגיע אל האמת היא מאד קשה, ואדם שמחפש רק להנצל מן היסורים לא יגיע אל הדרך הזו, מכיון שהוא לא מחפש להציל את הנפש ואת הנשמה, ולהגיע בעבודתו ל"אין מתום בבשרי מפני זעמד", שבכל כאב ישמע שזה 'זעמד' ולא שישתובב מוכה ושבור עם רצון לנקום בכל אחד, ואח"כ מחפש לגמור את עצמו - אין לו כבר מה לעשות כאן בעולם. אל הדרך הזו צריך להגיע בכדי לשמוע שכל כאב הוא הזעם של הקדושה שבא לעורר אותו להגיע לדביקות שלימה עד שתתבטל הבחירה, כמו בששת ימי בראשית לפני שהקב"ה

המשך פנינים יקרים

ויבכו את אהרן שלושים יום וכו' וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב (כ, כט) רש"י כנעני זה עמלק ביאורו במדרש מה שמע ובא שמע שמת אהרן ובא להלחם, וצ"ב מה גרם מיתת אהרן לביאת הכנעני-עמלק. ונראה בדרך חידוד דבמלחמת רפידים עמלק נוצח בכח התפלה של משה כשאהרן וחור תמכו ידיו, חשבו הכנענים-העמלקים אחרי שחור מת בעגל ואהרן מת במדבר לא יהיה מי שיסמוך ידיו של משה. וממילא ינצח עמלק. (מתוקים מדבש)

וישמע הכנעני וכו' רש"י יושב הנגב זה עמלק (כא, א) ג' פסוקים אמרו התינוקות למרדכי הצדיק בהם רמז לשלשת המלחמות של בני ישראל נגד עמלק והם אל תירא מפחד פתאם ברפידים, עוצו עצה ותופר בביאת הכנעני-עמלק למדבר והשלישי כשהמן הרשע מזרע עמלק ביקש להשמיד נאמר ועד זקנה אני הוא וגו' ויקלקל מחשבת המן הרשע...

וישמע הכנעני מלך ערד (כא, ב) פרש"י זה עמלק ששינה לשונו לדבר בלשון כנען ובלבושם נשארו כעמלקים, תמוה מאד מדוע לא שינו גם לבושם, אלא שהם ידעו שאם יחליפו את בגדיהם לבגדי הכנענים יהפכו לכנענים ממש מכאן יש להוכיח ולהוכיח שבגדיו של אדם משפיעים עליו ביותר, וחלילה לאיש יהודי לשנות את בגדיו אפילו כל שהוא וכן היה בהיות בני ישראל במצרים. (רבי יהושע רוקח מבבל)

ואת והב בסופה (כא, יד) חז"ל דרשו פסוק זה על תלמידי חכמים שעוסקים בתורה ונעשו כאויבים זה את זה ואינם זוים משם עד שנעשו אוהבים זה לזה שנאמר ואת והב בסופה. לפי דרשה זו יתבאר היטב הפסוק בתהלים מ"ח כי הנה המלכים נועדו בעברה של תורה, כאלו כעס ורוגז אחזתם, אבל חיל כיולדה הצעקות והכעס שיש בין תלמידי החכמים דומין ליולדה הכורעת ללדת וצועקת ובסוף נעשו אהבים.

(רבי עקיבא איגר)

ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו (כא, לד) וצ"ב לכאורה יש לומר אל תירא ממנו, אך ידוע שעונ מלך הבשן היה עבדו וקנין כספו של אברהם אבינו ע"ה, והרי כתוב שכל אנשי ביתו נימולו איתו לכן פחד משה רבינו שזכות את הברית תעמוד לעוג לנצח במלחמה, רמז לו הקב"ה אל תירא אותו תמה זכות בריתו כי הספיק לחלו. (באר מים חיים)

ויפתח ה' את פי האתון וגו' (כ"ב, כ"ח) הנם הגדול שנעשה בדבור האתון, ובכאן פירש לו כי כוונתו היתה בענין הדבור, והודיעו כי אין לו להתגאות בדבור פיו, כי כאשר ה' רוצה אף האתון מדבר וכאשר ירצה גם בלעם לא יוכל לדבר, על כן אין לו לדבר רק מה שה' רוצה.

הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ (כ"ב, ה) בלק אמר לבלעם שכל מה שישראל עושים, בפיהם עושים זה, ובכח הפה הנה כסה את עין הארץ, דע"י פיהם הכניסו והשפילו לס"מ... והוא ע"י תפלות ובקשות ועסק התורה בלי שום אמצעי כלל רק קוראים אל ה' והוא עונה אותם כמו שכתוב מי כה' אלקינו בכל קראינו אליו. (פתוחי חותם)

כי מראש צורים אראנו וגו' (כ"ג, ט) הכלל ידוע שהתורה אינה ספורי מעשיות רק נצחיות ומלמדת את האדם דרכי תשובה, ועוד שצריך האדם לראות שיבוא למדת ענוה ושפלות. וכשהוא בשפלות רואה וחושב תמיד שחברו טוב ממנו ועוסק בתשובה תמיד. ויעסוק גם הוא בתשובה תמיד לתקן מעשיו ויהיה נעשה בריה חרשה. וזהו כי מראש היינו בתחלה עוד כמו הראש הוא עיקר בגוף כך צריך לראות שיהיה התשובה ראש לכל מעשיו...

אפס קצוה תראה וכלו לא תראה (כ"ג, יג) בלק הציע לבלעם שאפס קצוה תראה רוצה לומר שתסתכל בכל אחד בפרטיות ואז תמצא בהם חסרונות ואז תחול הקללה, אבל וכלו לא תראה ר"ל אל תסתכל בכללות שהכלל ישראל הוא עם סגולה ולא יחול עליהם כל קללה אלא ברכה. (דביר המוצנע)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

